

گفتار بقلم آقای مرحوم حاج سراج انصاری توسط آقای محمدصداقت

ساعت ۴۵-۲۰ روز ۲۳ آبان ۱۳۲۷ در پشت رادیو خوانده شد

بسم الله الرحمن الرحيم

اسرار اقامه مجالس عزرا

شنوندگان گرامی درود بر شما ، موضوع سخنرانی ما اسرار اقامه مجالس عزرا است این موضوع را برای آن اختیار کردیم که بعضی از کوتاه نظران بر اقامه مجالس عزرا اعتراض نموده و تکرار آنرا با اصول تمدن مخالف میدانند و ما لازم دیدیم که این موضوع را کاملاً تحقیق و دریاب آن بحث و گفتگو کنیم تا معلوم شود که اقامه مجالس عزرا نه فقط با اصول تمدن مخالف نیست بلکه تمدن امروزی پشتیبان آن میباشد و در این موضوع لازم است که از دو طریق وارد بحث شویم یکی از طریق عقل و دیگری از طریق دین اما از طریق عقل که پایه دین هم روی آن گذارده شده است وقتیکه وارد بحث میشویم می بینیم که عقل سلیم احترام و تعظیم بزرگان دین و نوابغ فرهنگ و دانش و رجال نهضت‌های مهم دنیا را ضروری میدانند و بواسطه همین ضرورت است که عقلای ملل دنیا برای زنده نگهداشتن نام بزرگان خود بانواع وسایل متشبث میشوند حتی با همه پیشرفتهای محسوسی که در رشته‌های مختلفه علم و فرهنگ امروزی شده است متمدنین جهان این اصل مسلم را محترم شمرده‌اند و نتوانسته‌اند از آن پیروی نکنند بلکه می بینیم که در این موضوع باندازه تند میروند که گاه گاهی باشتباهات عجیبی دچار میشوند.

مثلاً مجسمه بزرگان خود را از آهن و سایر فلزات میریزند و یا مرده‌های آنان را بوسیله مومیا نمودن تر و تازه نگه میدارند و حال آنکه اینگونه کارها از آثار بت پرستی است ، اینان اگر بهمان اندازه‌ایکه خرد رهنمائی میکند اکتفا میکردند و در روزهای ولادت و وفات آنان بت‌آسیس انجمن‌های جشن و یاد بود قانع میشدند و کارهای درخشان آنان را مکرر در مکرر بگوش افراد ملت خود میرساندند بیشتر استفاده میکردند غرض

این است که دنیای امروز با همه آن تمدنی که مردم را فریفته خود نموده است هیچگاه نمیتواند از تأسیس مجالس یاد بود برای بزرگان دین و دانش نکوهش کند و آنانکه زبان اعتراضی بیک چنین امور میکشایند بدون تردید یا مغرضند یا غافل والا چگونه میتوان گفت که اگر کسی بر خیزد و بقوم خود و به ملت خود و بآب و خاک خود خدمت کند و فداکاری نماید و خویشتن را به مهالك بیاندازد پس از مرگ او باید فراموش شود و احدی از او یاد نکند ؟ ..

من نمیدانم که چرا احترام بزرگان غرب از طرف غربیها ضروری و مستحسن باشد اما قدردانی از رجال برجسته شرق از طرف شرقیها خرافات و مستهجن باشد ؟.

مثلا اگر فرانسویها هر ساله برای ژاندارك مجالس یاد بودی تأسیس کنند مورد نکوهش نباشد اما اگر مسلمانان برای حضرت حسین علیه السلام مجالس تذکری بر پا کنند مورد نکوهش باشد ؟ ..

آیا چه جدائی میان غربی و شرقی توان پنداشت ؟ ما باید کارهای شرقی و غربی را در ترازوی خرد بسنجیم و هر کاری را که بامیزان خود درست در آید از هر که باشد مورد تحسین خود قرار داده و از آن تقدیر نمائیم و هر عملی را که از محیط خرد دور باشد از هر کسی مشاهده کنیم باید از آن پرهیزیم و آنرا مورد نکوهش خود قرار دهیم پس شرقی بودن و غربی بودن تأثیری در گوهر اعمال ندارد زیرا در نظر عقل ملامک در همه جا یکبست و کسی نمیتواند در باره يك امر مشروعی بر ملتی بعنوان اینکه شرقی یا غربی است خرده گرفته و زبان بید گوئی و اعتراض بکشایند اما بحث از راه دین مقدس اسلام که تمام اصول و فروع خود را روی موازین صحیحه عقل تنظیم نموده است محتاج بیک مقدمه کوچکی است و آن مقدمه این است که اسلام تعظیم شعایر الهی را اثر پاکی قلب و پرهیز کاری دل شمرده است چنانکه قرآن در سوره بیست دوم سوره حج در آیه سی و سوم میفرماید .

و من یعظم شعایر الله فانها من تقوی القلوب . یعنی هر کس تعظیم کند شعائر الهی را محققاً آن تعظیم ناشی از پرهیز کاری است . شعایر جمع شعیره است و شعیره در لغت عرب به معنی علامت است و هر قومی برای نشان دادن قومیت خود علامتی دارد که بوسیله آن علامت از اقوام دیگر خود را جدا مینماید و آن علامت بنام شعار نامیده میشود چنانکه در جنگها برای هر لشکری شعاری است که علامت امتیاز او از دیگری است از روی همین منطق است که خدا برای دین خود علاماتی معین فرموده و از آنها بشعایر الله تعبیر نموده و تعظیم آنها را خواستار شده و تعظیم کنندگان را پاکدل و پرهیز کار نامیده است بدیهی است که تشکیل انجمن عزا برای سید الشهداء علیه آلاف التحیه و الثناء یکی از

شعائر الهی است زیرا آن پاك مرد بزرگوار یکی از بزرگان دین و بزرگترین فداکاران مسلمین است .

آری حسین بن علی علیه السلام آئینه حقیقت نمای انسانیت و مرآت کمالات اسلامیت است هر که بخواهد آزادبخواه حقیقی و انسان واقعی را در قاموس عالم وجود پیدا کند باید در لغت حسین جستجو کند زیرا این مرد با شهامت دارای فضایل حسنه و اخلاق حمیده و صفات پسندیده بود و از پستان دین و دانش شیر تقوی و معرفت و ثبات و استقامت و عزت نفس و شهامت و عظمت و شجاعت بالاخره تمام مکارم اخلاق و همه فضایل و مناقب را مکیده و دارنده همه آنها گردیده است.

حسین (ع) در زندگانی کوتاه خود بجامعه بشر درسهای سودمندی یاد داد راه گرفتن حق را آموخت طریق مبارزه با ظلم و فساد را باز کرد و درس حفظ استقلال و آزادی را تعلیم نمود پس حقوقی که این پاك مرد بر جسته بزرگوار بر گردن بشر دارد ایجاب میکند که تمام افراد بشر از مسلمان و غیر مسلمان همه ساله در ایام دهه عاشورا بنام او مجالس سوگواری تشکیل داده و مترنم فضایل و مناقب او بشوند.

آری سزاوار بلکه لازم و ضروری است که نام این پیشوای معظم را همیشه بزبان آورده و روش زندگی او را آئین زندگی و زندگانی خود قرار دهند. این است معنی تعظیم شعائر الله این است معنی احترام از یکنفر مرد فداکار این است معنی تقدیر از خدمات درخشان يك پیشوای بزرگ، این است یکی از اسرار اقامه مجلس عزا و یکی دیگر از اسرار اقامه مجلس عزا آنست که نام مقدس حسین علیه السلام در ماه محرم مایه جمع شدن افراد پراکنده است و این نام پاك باعث شده که در هر سال چند روزی میان تمام طبقات مختلفه روح هم آهنگی و اتحاد دیده شود و از اهداف مقدسه اسلام یکی اتحاد و اتفاق و برطرف شدن وسایل دوتیرگی و نفاق است اسلام در تمام احکام خود این معنی را منظور داشته است، اسلام با تمام قوا با پراکندگی و چند تیرگی و تجزیه و تشتت مبارزه کرده و از این عوامل بنیان کن اجتماع بیزار است. نام مقدس حسین (ع) برای تقویت هدف مقدس اسلام بهترین وسیله است که هیچگونه وسیله مانند آن يك چنین قدرتی را ندارد امروز کسانیکه در کشورهای مهم دنیا حزب تشکیل میدهند میدانند که جمع کردن افراد پراکنده تا چه درجه سخت است آنان برای جمع کردن افراد حزب هر اندازه رنج بکشند و خود را خسته کنند نمیتوانند باندازه يك بیرق مشکئی کوچک که بر فراز يك خانه وسیعی بنام اقامه عزا برای سیدالشهداء زده میشود فعالیت کنند اگر سران احزاب با هزینه های هنگفت و زحمات شگفت و وعده و وعیدها و تظاهرات فریبنده و صدها و هزارها تشبثات گوناگون عده را بتوانند بنام کنفرانس یا میتینگ جمع کنند نام مقدس حسین بدون هیچگونه تشبیه و ملیونها مردم را از جمیع طبقات دور

خود جمع نموده و مرام خویش را با زبانهای مختلفه بسمع آنان میرساند اگر مؤسسين احزاب بوسیله کارتهای زیبای دعوت بخواهند وزراء و نمایندگان و بزرگان دین و دانش و رجال سیاست را جمع کنند در ماه محرم خصوصا روز عاشورا نام مقدس حسین علیه السلام بدون فرستادن دعوت نامه همه آنها را با کمال خضوع و نهایت میل و رغبت بمجالس عزا جلب مینماید از برکت همین مجالس عزاست که بزرگ و کوچک دانا و جاهل و ثروتمند و مستمند و وکیل و موکل و وزیر و وزیر دست و بالاخره شاه و رعیت دورهم جمع شده از اوضاع یکدیگر مطلع میشوند و روابط الفت و محبت میان طبقات مختلفه بوسیله همین مجالس استوار میگردد آیا يك چنین مجالس از شعایر الله محسوب نیست ؟

و نیز از جمله اسرار اقامه مجالس عزا دستگیری اغنیا از فقر است و این خود در اجتماع یکی از مسائل مهمه است و ما میبینیم که در غیر مواقع تشکیل يك چنین مجالس و بنگاههای خیریه برای جمع نمودن اعانات باچه مشکلاتی دچار میشوند .

اما در ایام محرم که احساسات مذهبی مردم تحریک شده و همه بنام مقدس سیدالشهداء (ع) گرویده اند بدون هیچگونه زحمتی ملیونها ریال از صندوق اغنیا در آمده و بکیسه فقرا ریخته میشود و برای آزمایش ممکن است همین چند روزه بیلان اعانات ثروتمندان را بدست آورد و با بیلان اعانه هائی که در بنگاههای خیریه در این يك ماهه اخیر بنام آسیب دیدگان خراسان جمع شده است مقایسه کنید و به بینید تا چه اندازه قابل توجه است .

یکی دیگر از اسرار اقامه مجالس عزا رواج امر بمعروف و نهی از منکر است این دو دستور مهم اسلامی که ادای آنها وظیفه هر فرد مسلمانی است امروز بعهده یککده از مردم باسماهل منبر و اگذار شده و بوسیله مجالس عزا صورت عمل بخود میگردد امروز اگر این مجالس نباشد هیچگونه قدرتی نمیتواند جلو مفاسد را بگیرد این مجالس مانند مدرسه های سیارتبلیغی است که در شهرها و دهات و اماکن مختلفه بواسطه مبلغین و مروجین دین تاسیس میشوند و مردم را وظایف خود آشنا میگرداند و از برکت اقامه يك چنین مجالس عزا بیانات مبلغین است که دلهای اغنیا نرم میشود و عواطف آنها برای مساعدت بطبقات پائین تحریک میگردد در میان این دو تیپ مهر و مودت ایجاد میشود

امسال که وضع زندگانی مردم بدبخت ایران رضایت بخش نیست خصوصا برادران دینی ما که در اثر زلزله بی خانمان شده اند ما امیدواریم که از طرفه اغنیا مساعدتهای مؤثرتری بشود و همچنین برای فقرا و بی چیزان نقشه های اساسی تری ریخته شود تا طبقه فلک زده و مستمندان در زمستان امسال از آسیب سرما محفوظ بمانند .

من اطمینان دارم که از همین مجالس و محافل عزا که شبانه روز در تمام نقاط کسور

برای استنتاج بسیار نیکویی بجامعه ما برسد. چیزی که تذکرش لازم است آنست که باید اولیای امور هم وسایل تشویق و ترغیب مسلمانان را در هر نقطه از نقاط کشور فراهم آورند تا برادران دینی ما با کمال متانت در مجالس عزاء و محافل سوگواری حاضر شده و از بیانات مبلغین محترم استفاده نمایند و از مبلغین گرامی نیز انتظار داریم که مردم را بسوی اتحاد و اتفاق دعوت نموده و میان آنان رابطه مهر و محبت را برقرار سازند و ثروتمندان را بدستگیری از آسیب دیدگان و فقرا و مستمندان تشویق کنند.

در پایان از همه برادران دینی خود تقاضا میکنم برای تحکیم اساس اتحاد

مسلمین بکوشند

والسلام علیکم ورحمه الله برکاته

محصلین دبستان موقوفه منتظمی در حال قیام نماز - این مؤسسه بتولیت تیمسار سپهبد آقا اولی و جنابان سید جمال الدین اخوی و ابوالحسن حکیمی و مهندس عبدالمجید اعلم و علی اکبر تشید اداره میشود - و مدیریت مدرسه نیز با آقای علی اکبر تشید است .

